

UITSpraak 20 – 396

Rapenburg 70
Postbus 9500
2300 RA Leiden
T 071 527 81 18

van het College van beroep voor de examens van de Universiteit Leiden
inzake het beroep van

[naam] te [plaats, appellant,

tegen

de Examencommissie van de Faculteit [X], verweerder.

Procesverloop

Appellant heeft op 26 juni 2020 online het hertentamen voor de onderwijseenheid [X] (hierna te noemen “het tentamen”) gemaakt.

Op 21 juli 2020 heeft verweerder appellant geïnformeerd over het onderzoek dat is uitgevoerd naar aanleiding van de melding van de examinatoren over een vermoeden van fraude bij het tentamen.

Op 22 juli 2020 heeft appellant een zienswijze toegezonden.

Bij besluit van 30 juli 2020 heeft verweerder aan appellant een sanctie opgelegd wegens fraude.

Tegen dit besluit heeft appellant op 3 september 2020 administratiefberoep ingesteld.

Verweerder heeft onderzocht of een minnelijke schikking mogelijk was. Op 12 oktober 2020 heeft een (online) gesprek tussen partijen plaats-gevonden. Verweerder heeft het College meegedeeld dat geen minnelijke schikking is bereikt.

Op 26 oktober 2020 heeft verweerder een verweerschrift ingediend.

Uitspraak
20-396
Blad 2/7

Het beroep is behandeld op 24 november 2020 tijdens een online zitting van een kamer uit het College. Appellant was bij de zitting aanwezig. Namens verweerder was bij de zitting aanwezig [naam], voorzitter van de examencommissie.

Overwegingen

1 – Het standpunt van verweerder

Verweerder heeft op 30 juli 2020 aan appellant meegedeeld dat hij na bestudering van de relevante stukken en gegevens tot de conclusie is gekomen dat appellant bij het maken van het tentamen gebruik heeft gemaakt van ongeoorloofd materiaal, zogenoemde SIL-verslagen. De door appellant gegeven zienswijze kan niet alle overeenkomsten met tekst uit niet-toegestaan materiaal verklaren.

Volgens verweerder is de mate waarin er, zowel naar aard als naar omvang, sprake is van overeenkomsten met tekst uit niet-toegestaan materiaal, geenszins verwaarloosbaar. Daarom heeft hij besloten het cijfer voor het hertentamen ongeldig te verklaren. Van de beslissing wordt een aantekening gemaakt in het dossier. Omdat dit tentamen het laatste bachelorvak van appellant is, heeft verweerder hem toestemming verleend voor een individuele herkansing.

Ter zitting heeft verweerder aangegeven dat de vakgroep na het corrigeren van het tentamen heeft gemeld dat bij 53 studenten het vermoeden is gerezen dat er sprake is van fraude bij het tentamen. Hierover is overigens door de vakgroep ten onrechte een mededeling gedaan op Brightspace. Door verweerder is er onderzoek ingesteld, onder meer door gebruikmaking van Turnitin en Compare Text. Elk individueel tentamen is vergeleken met het tijdens het tentamen niet-toegestane materiaal (de SIL-verslagen en antwoordmodellen van oude tentamens).

Uit het onderzoek is gebleken dat in 11 gevallen onvoldoende grond was om het vermoeden van fraude te staven. In 19 gevallen is een formele waarschuwing gegeven. In 23 gevallen, waaronder dat van appellant, is het tentamen ongeldig verklaard.

In het geval van appellant is verweerder van oordeel dat er geen verklaring gevonden kan worden voor de letterlijke overeenkomsten van aanzienlijke stukken tekst met de SIL-verslagen, inclusief de leestekens en afbrekings-tekens. Verweerder acht niet aannemelijk dat appellant over een fotografisch geheugen beschikt. Gezien de omvangrijke stukken tekst en de opvallende overeenkomsten acht verweerder dit niet aannemelijk.

Uitspraak

20-396

Blad 3/7

In het minnelijke schikkingsgesprek heeft verweerder aangegeven alle gevallen, waarbij fraude werd vermoed, individueel zijn beoordeeld. Mocht in de toekomst opnieuw een verdenking van fraude tegen appelland rijzen, zal er opnieuw een zorgvuldig onderzoek plaatsvinden. De aantekening in het dossier hoeft volgens verweerder geen gevolgen te hebben bij het eventueel toekennen van het *judicium cum laude*.

Ter zitting is door verweerder toegelicht dat voor hem met name de beantwoording van vraag 2A opvallend was. Bij de beantwoording van die vraag kwamen er in het vergelijkingsonderzoek grote overeenkomsten met de SIL-verslagen uit.

2 – De gronden van het beroep

Appelland kan zich niet met het besluit verenigen. Er is volgens hem geen sprake van fraude en hij is het daarom niet eens met de opgelegde sanctie van ongeldigverklaring van het cijfer van het tentamen en de aantekening van fraude in zijn dossier..

In de werkgroepen is de studenten aangeleerd om bij behandeling van een casus de IRAC-methode (Issue, Rules, Application, Conclusion) te hanteren. Appelland stelt het tentamen op deze wijze te hebben voorbereid. Tijdens elke werkgroep heeft hij de besproken set regels per thema/onderwerp geleerd, in zijn aantekeningen opgenomen en bestudeerd. Daardoor kon hij dit tijdens het tentamen reproduceren. Dat was overigens niet zo heel veel werk: het was een opsomming van 6 regels van 3 zinnen per week. In totaal waren het zo'n 30 zinnen. Deze zinnen heeft hij zo uit het hoofd geleerd per werkgroep. Ook de betreffende signaalwoorden in het Engels heeft hij zo uit het hoofd geleerd. Over de wekelijkse aantekeningen die appelland bij de werkgroepen heeft gemaakt, beschikt hij helaas niet meer.

De geconstateerde overlap betrof volgens appelland voornamelijk het "Rules"-gedeelte van de antwoorden. In de werkgroep is aangegeven dat een gedeelte van de vraag moet worden herhaald bij het "Issue"-gedeelte. De overlap in het "Rules"-gedeelte heeft hoofdzakelijk betrekking op delen/ zinsneden uit [X]; dit is bij het tentamen toegestaan materiaal (wetboeken reader). De overlap in het "Application"-gedeelte komt volgens hem door het herhalen van de in de casus gegeven feiten. Bij de "Conclusion" komen de overeenkomsten, doordat hij de vraag heeft geherformuleerd en in de conclusie heeft opgenomen.

Uitspraak
20-396
Blad 4/7

Ter zitting heeft appellant nog aangegeven binnen zijn studiegroep studie-aantekeningen met elkaar worden gedeeld. Dat zou kunnen verklaren waarom de aantekeningen in een SIL-verslag terecht zijn gekomen. De samenvattingen van de werkgroepen worden ook onderling gedeeld onder de studenten. Daar zit dan ook de wekelijkse set regels in. Dit kan vervolgens weer in het SIL-verslag zijn opgenomen.

Dit betrof het laatste tentamen dat appellant nog moest halen om de opleiding af te ronden. Hij heeft uiteindelijk voor het mondelinge tentamen een 6,0 gehaald. Het cijfer voor het hertentamen zou een 8,0 zijn geweest. Dit cijfer is ongeldig verklaard.

Appellant vindt dat verweerder onvoldoende heeft gemotiveerd waarom de overlap tussen de door hem gegeven antwoord en de tekst uit niet-toegestaan materiaal niet verklaarbaar zou zijn. Appellant is niet bekend met de onderzoeksresultaten van het door verweerder gebruikte programma Compare Text. Uit de bij het besluit toegezonden toelichting wordt volgens hem niet inzichtelijk wat de overeenkomst betreft, nu daarin ook woorden als “this”, “due”, “the”, “requirement”, “the legal rule” zijn gemarkeerd.

Verweerder heeft volgens appellant onvoldoende rekening gehouden met de omstandigheid dat studenten wegens het Corona-virus de tentamens online thuis moeten maken. Hij vreest dat door zijn manier van studeren een volgende keer wellicht weer ten onrechte overeenkomsten zullen worden verondersteld. Als het tentamen op de reguliere wijze in een examenzaal zou hebben plaatsgevonden, zou deze verdenking tegen hem nooit zijn gerezen.

3 – De overwegingen ten aanzien van het geschil

Het College dient overeenkomstig artikel 7.61, tweede lid, van de WHW te beoordelen of de bestreden beslissing al dan niet in strijd is met het recht.

Het opleggen van een maatregel in de zin van artikel 7.12b, tweede lid, van de WHW is een bestraffende maatregel, die door het College daarom zonder terughoudendheid moet worden getoetst, zowel wat betreft de vraag óf een student zich schuldig heeft gemaakt aan fraude, als de vraag of de opgelegde maatregel evenredig is aan de gepleegde gedraging. Uitgangspunt van het College, en van de universiteit, is daarbij dat fraude in welke vorm of omvang ook, binnen een academische omgeving niet getolereerd wordt.

Uitspraak
20-396
Blad 5/7

Het College merkt op dat in uitzonderlijke gevallen, zoals bijvoorbeeld het geval waarin een student zich voor de eerste keer schuldig maakt aan een lichte vorm van fraude, dan wel als het een student betreft die nog aan het begin van zijn studie staat, het een examinerator steeds vrijstaat ervoor te kiezen zijn verdenking niet te melden aan de examencommissie, maar het tentamen alleen al vanwege de fraude als onvoldoende te beoordelen en met de student een “foeigesprek” te houden. Dit geldt ook als in de OER iets anders is vermeld. Doel van dat gesprek is de student te doordringen van de onjuistheid van zijn handelen, duidelijk te maken welke – ernstige – gevolgen dergelijk handelen kan hebben en hem te helpen dit soort fouten in de toekomst te voorkomen. In een dergelijk geval weegt het pedagogische belang zwaarder dan het belang van de examencommissie op te kunnen treden als sprake is van een verdenking van fraude.

Het College stelt voorop dat verweerder, nadat hij vanuit de vakgroep werd gewezen op opvallende overeenkomsten in 53 tentamens, waaronder die van appellant, op zeer zorgvuldige wijze en per individuele student onderzoek heeft gedaan. In eerste instantie heeft verweerder gekeken naar de overeenkomstenrapporten die door Turnitin zijn gegenereerd. Vervolgens heeft verweerder gebruik gemaakt van het programma Compare Text, waarbij de antwoorden zijn vergeleken met het bij het maken van het tentamen niet-toegestane materiaal (waaronder antwoordmodellen van oude tentamens en SIL-verslagen).

In het geval van appellant heeft dit onderzoek verweerder tot het oordeel geleid dat het niet-aannemelijk is dat appellant de overlappende tekst uit het hoofd heeft geleerd en die letterlijk heeft kunnen reproduceren op het tentamen. Door verweerder is ter zitting in het bijzonder gewezen op drie vragen, waarin opvallende overeenkomsten zijn geconstateerd met de SIL-verslagen. Dat betreft de [X], de [X] en de [X]. Met name in de [X] (vraag 2A) zijn de meeste overeenkomsten aangetroffen.

Door verweerder is daarbij tijdens de zitting aangegeven dat hij geen andere verklaring kan vinden voor de opvallende overeenkomsten dan een aanname van fraude. Specifiek in het geval van appellant ging het om een groot aantal overeenkomsten en een grote omvang van de overlappende tekst.

Het College heeft kennis genomen van de standpunten van appellant, zoals ter zitting nader onderbouwd. Hij heeft aangegeven de stukken tekst (de “Rules”) uit zijn hoofd te hebben geleerd, zodat hij deze op het tentamen kon reproduceren.

Uitspraak
20-396
Blad 6/7

Met verweerder is het College van oordeel dat de geconstateerde overeenkomsten tussen de door appelland beantwoorde vragen en de SIL-verslagen in elk geval op het eerste gezicht opvallend zijn. Voor het opleggen van een punitieve sanctie wegens fraude moet echter naar het oordeel van het College met een bepaalde mate van zekerheid zijn vast te stellen dat er daadwerkelijk sprake is geweest van frauduleus handelen. De bewijslast daarvoor ligt volledig bij verweerder. Het is verweerder die aannemelijk moet maken dat een student zich schuldig heeft gemaakt aan fraude en niet aan de student om aannemelijk te maken dat hij niet gefraudeerd heeft.

Ter zitting is duidelijk geworden dat de verdenking van fraude in het geval van appelland in het bijzonder is ingegeven door de grote – bijna letterlijke – overeenkomsten in de "Rules"-gedeeltes van de antwoorden. Het College overweegt dat het op basis van de stukken en het ter zitting verhandelde niet kan worden uitgesloten dat appelland, zoals hij stelt, deze stukken tekst uit het hoofd heeft geleerd om op het tentamen te reproduceren. Dit te meer, omdat – naar door appelland is gesteld en door verweerder niet is weersproken – in elk geval de "Rules"-gedeeltes van de tentamenstof in omvang beperkt zijn en voor de studenten, en dus ook voor appelland, op voorhand vaststond dat daarnaar tijdens het tentamen gevraagd zou worden.

Daar staat tegenover dat evenmin kan worden uitgesloten dat appelland tijdens het tentamen wel degelijk gebruik heeft gemaakt van niet-toegestaan materiaal, zoals verweerder stelt. Bij twijfel geldt evenwel dat appelland het voordeel van de twijfel dient te krijgen. In het geval van appelland neemt het College daarbij mede in aanmerking dat hij niet eerder in de negatieve belangstelling van verweerder is gekomen, hij zich als [X] heeft ingezet voor de begeleiding van jongerejaars studenten en [X] is geweest van de [X].

Dit betekent dat het beroep gegrond is en het bestreden besluit moet worden vernietigd. De andere door verweerder geconstateerde overeenkomsten zijn niet van dien aard dat zij het opleggen van een maatregel wegens fraude kunnen rechtvaardigen. Verweerder dient derhalve het door appelland voor het hertentamen [X] behaalde cijfers alsnog te registeren en, zo nodig, aan appelland een nieuwe cijferlijst te verstrekken. Ook dient de aantekening in het studentendossier te worden verwijderd.

Uitspraak
20-396
Blad 7/7

De beslissing

Het College van beroep voor de examens van de Universiteit Leiden,

gezien artikel 7.61 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek,

- I. verklaart het beroep gegrond;
- II. vernietigt het besluit van 30 juli 2020.

Aldus vastgesteld door een kamer uit het College van beroep voor de examens, bestaande uit mr. O. van Loon, (voorzitter), dr. A.M. Rademaker, dr. J.J. Hylkema, M.C. Klink BA LLB en Y.D.R. Mandel LLB (leden), in tegenwoordigheid van de secretaris van het College, mr. I.L. Schretlen.

O. van Loon,
voorzitter

I.L. Schretlen,
secretaris

Voor eensluidend afschrift,

Verzonden op: